

HBI-857

Seat No. _____

B. A. (Sem. - IV) Examination

April / May - 2015

Sanskrit : CE-404

(काव्यप्रकाशः - २, १०, उल्लासाः, आचार्यः मम्मटः।)

(Core Elective) (New Course)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

सूचना : (१) બધા જ પ્રશ્નો લખવા ફરજિયાત છે.
(૨) બધા જ પ્રશ્નોના ગુણ સરખા છે.

- ૧ ગમે તે ત્રણ સ-સન્દર્ભ સમજાવો. ૧૪
- (૧) तात्पर्यार्थोऽपि केषुचित् ।
(२) सङ्केतितश्चतुर्भेदो जात्यादिर्जातिरेव वा ।
(३) पीनो देवदत्तो दिवा न भुङ्क्ते इत्यत्र च रात्रिभोजनं न लक्ष्यते ।
(४) एवमप्यनवस्था स्याद् या मूलेक्षयकारिणी ।
(५) उक्तं हि वाक्यपदीये न हि गौः स्वरूपेण गौर्नाप्यगौः गोत्वादि सम्बन्धतु गौरिति ।
(६) क्रियायाः प्रतिसेधोऽपि फलव्यक्ति विभावना ।
- ૨ સંકેત એટલે શું તે જણાવી, સંકેત વિષયક વિવિધ મતોની ચર્ચા કરો. ૧૪
અથવા
- ૨ આચાર્ય મમ્મટના જીવન, સમય અને સર્જન વિશે વિગતે લખો. ૧૪

- ૩ 'લક્ષણા તેન ષડ્વિધા' આ વિધાનની ચર્ચા કરો. ૧૪
અથવા
- ૩ વ્યંજનાના સ્વરુપ અને કાર્યક્ષેત્રની આચાર્ય મમ્મટને અનુસરી ચર્ચા કરો. ૧૪
- ૪ ટૂંકનોંધ લખો: (ગમે તે બે) ૧૪
(૧) અભિહિતાન્વયવાદ (૩) શબ્દશક્તિના ત્રણ પ્રકારો
(૨) અન્વિતાભિધાનવાદ (૪) અભિધામૂલા વ્યંજના.
- ૫ ગમે તે સાત પ્રશ્નોના બે-ત્રણ વાક્યમાં જવાબ આપો. ૧૪
(૧) વાયક શબ્દ એટલે શું ?
(૨) લક્ષણા પ્રવૃત્ત થવા માટે કેટલી શરતો છે ? કઈ કઈ ?
(૩) આચાર્ય મમ્મટના મતે શબ્દના પ્રકાર કેટલા છે ? કયા કયા ?
(૪) આકાંક્ષા એટલે શું ?
(૫) ઉપાધિ એટલે શું ? તેના પ્રકારો જણાવો.
(૬) વૈયાકરણોના મતે શબ્દના કેટલા પ્રકાર છે ? કયા કયા ?
(૭) શુદ્ધા લક્ષણા કોને કહેવાય છે ?
(૮) ગૌણી લક્ષણા કોને કહેવાય છે ?
(૯) આચાર્ય મમ્મટના મતે બીજી રીતે લક્ષણાના કેટલા પ્રકારો પડે છે ? કયા કયા ?
(૧૦) 'વ્યંજના' શબ્દ સમજાવો.
(૧૧) વ્યંજના શક્તિના પ્રકારો જણાવો.
(૧૨) દષ્ટાન્ત અલંકાર ઉદાહરણ આપી સમજાવો.
(૧૩) વિશેષોક્તિ અલંકારના કેટલા પ્રકાર પડે છે ? કયા કયા ?
(૧૪) 'સ્વભાવોક્તિ' અલંકારનું લક્ષણ આપો.